

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXV/192/21
Rady Gminy Lipka
z dnia 29 stycznia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
NA 2021 ROK**

I. WSTĘP

Polski system profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii opiera się na trzech wzajemnie komplementarnych programach działań realizowanych na różnych poziomach administracji rządowej, wojewódzkiej i samorządowej.

Gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii są uchwalane każdego roku i realizowane przez samorządy gminne. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa najważniejsze kategorie zadań, które w ramach gminnego programu powinny realizować samorządy oraz wskazuje źródło finansowania tych zadań.

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podaje, że :”uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych”.

Uzależnienie od narkotyków określane terminem „narkomania” (z j. gr. narke-odurzenie, mania-szaleństwo), jest postępującą chorobą prowadzącą do wyniszczenia organizmu, w skrajnych przypadkach do śmierci. Cechą charakterystyczną choroby jest konieczność przyjmowania środka odurzającego, który powoduje uzależnienie psychiczne i fizyczne. Osoba uzależniona odczuwa wewnątrz przymus zwiększania dawek przyjmowanych środków psychoaktywnych.

Uzależnienie behawioralne rozumiane jest jako zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania stanów emocjonalnych, takich jak: ulga, spokój, poczucie bezpieczeństwa lub euforia. Wszystkie zachowania, które mają charakter ucieczkowy mogą mieć nałogową specyfikę. Za typowe, w skali częstotliwości występowania, uzależnienia behawioralne uznaje się uzależnienia od: hazardu, seksu/pornografii, komputera, Internetu, gier komputerowych, telefonu komórkowego, jedzenia, ćwiczeń fizycznych, zakupów, pracy.

II. ADRESACI PROGRAMU

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz innymi uzależnieniami dotyczą znacznej części społeczeństwa. Gminny program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Lipka, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami,
- rodziców, opiekunów i nauczycieli,

- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, w tym pijących szkodliwie lub ryzykownie oraz spożywających narkotyki,
- osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- osób współuzależnionych,
- ofiar przemocy,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii.

III. CEL GŁÓWNY I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest:

- ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania narkotyków,
- podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie szkodliwości używania takich substancji psychoaktywnych jak: alkohol, narkotyki, dopalacze
- prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych;

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2020poz.713 ze zm.), art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2019poz.2277 ze zm.), ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2020 poz.2050 ze zm.), ustawa z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz.U.2019 poz.2365 ze zm.), Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025. Gminny Program stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

IV. 1. CELE SZCZEGÓŁOWE

1.1. Profilaktyka i prewencja

Cel szczegółowy	l.p.	Zadania	Sposób realizacji	Wskaźniki
Przeciwdziałanie wdrożeniu inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży	1.	Organizowanie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka	- prowadzenie profilaktyki w szkołach oraz salach wiejskich według zapotrzebowania poszczególnych środowisk lokalnych - organizacja zajęć sportowych, edukacyjnych, artystycznych przy szkołach także za pośrednictwem innych podmiotów w szczególności zajęć pozalekcyjnych i zajęć świetlicowych	- liczba dzieci biorących udział w programach opiekuńczo-wychowawczych
	2.	Edukacja dzieci i młodzieży	- organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych, lokalnych, ogólnopolskich kampanii - realizacja przedsięwzięć profilaktycznych edukacyjnych i imprez promujących zdrowy tryb życia, zwłaszcza w zakresie sportu, rekreacji, turystyki, warsztatów edukacyjnych, plastycznych, muzycznych, tanecznych	- liczba osób uczestniczących w kampaniach edukacyjnych i programach profilaktycznych - liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych programów profilaktycznych
	3.	Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież	- organizowanie i finansowanie wycieczek zimowego i letniego oraz innych form okazjonalnych (np. Dzień Dziecka, Choinka, Mikołajki, itp.)	- liczba dzieci biorących udział w danych przedsięwzięciach
Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat szkodliwości spożywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, choroby alkoholowej, skutkach społecznych i zdrowotnych oraz o możliwości uzyskania pomocy	1.	Edukacja grup zawodowych	- prowadzenie działalności informacyjnej w miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy poprzez rozprowadzanie broszur, współpracę z mediami - zakup materiałów dydaktycznych, edukacyjnych, promocyjnych, profilaktycznych, literatury i prasy fachowej, filmów szkoleniowych - prowadzenie poradnictwa dla rodzin, w których występują problemy narkomanii w zakresie przyczyn sięgania po narkotyki oraz ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych używania narkotyków - wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji przez lekarzy podstawowej opieki medycznej (lekarzy pierwszego kontaktu) - tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej: przeprowadzenie diagnozy środowiskowej obejmującej problemy społeczne oraz zapotrzebowanie na działania profilaktyczne,	- liczba zrealizowanych działań o charakterze edukacji publicznej - koszty prowadzenia edukacji publicznej - liczba nauczycieli przeszkolonych w zakresie realizacji programów profilaktycznych - liczba dzieci korzystających z wyjazdów profilaktycznych - liczba szkół i innych placówek realizujących programy profilaktyczne

			<p>programy profilaktyczne w szkołach i innych placówkach oświatowych opiekuńczo-wychowawczych, wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych młodzieży upijającej się, szkolenie wychowawców, nauczycieli, instruktorów sportowych w zakresie oddziaływań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży oraz podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych, wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia.</p>	
<p>Kreowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, a także promowanie zdrowego stylu życia</p>		<p>Wspieranie inicjatyw profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu</p>	<p>- organizowanie lokalnych imprez, konkursów, zajęć o charakterze kulturalno-turystycznym, sportowym i rekreacyjnym, promującym zdrowy styl życia oraz ukazujący alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu</p>	<p>- liczba zorganizowanych form promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu - liczba działań służących promocji zdrowego stylu życia</p>
<p>Zapobieganie nietrzeźwości w miejscach publicznych oraz zwiększenie liczby sprzedawców napojów</p>		<p>Zwiększenie ilości sprzedawców napojów alkoholowych przestrzegających prawa, zmniejszenie liczby sprzedawców sprzedających alkohol i papierosy nieletnim, nauka umiejętności asertywnej odmowy, zdobycie wiedzy o problemach wynikających z nadużywania alkoholu</p>	<p>-przeprowadzenie szkolenia przeznaczonego dla właścicieli lokali sprzedających napoje alkoholowe, sprzedawców w lokalach podających napoje alkoholowe</p>	<p>- liczba sprzedawców, którzy wzięli udział w przeprowadzonym szkoleniu</p>

1.2 Terapia i ograniczenie negatywnego wpływu alkoholu na zdrowie

<p>Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla uzależnionych od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych</p>	1.	<p>Rozszerzenie zespołu terapeutycznego, podnoszenie kwalifikacji zespołu terapeutycznego</p>	<p>- zwiększenie częstotliwości przyjęć terapeutów w punkcie konsultacyjno-informacyjnym</p>	<p>- ilość osób korzystających z poradnictwa</p>
	2.	<p>Opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia</p>	<p>- szkolenia podnoszące kwalifikacje - zlecenia do przeprowadzenia badania przez biegłych w przedmiocie uzależnienia</p>	<p>-ilość przeprowadzonych szkoleń -ilość sporządzonych opinii na potrzeby leczenia odwykowego</p>
	4.	<p>Kontynuacja i finansowanie punktu informacyjno-konsultacyjnego, w tym opłacanie usług</p>		<p>-ilość osób korzystających z poradnictwa</p>

	5.	Inicjowanie interwencji policji w przypadku przemocy domowej	- wyjazdy na interwencję z policją, współpraca z zespołem interdyscyplinarnym	- ilość przeprowadzonych interwencji oraz ilość posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego - ilość założonych niebieskich kart
Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub problem narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1. 2. 3. 4.	1. Wdrażanie procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego- kierowanie wniosków do Sądu, udział w postępowaniu sądowym 2. Podejmowanie działań przez komisję mających celu motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w Ośrodkach Leczenia Uzależnień 3. Udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu 4. Inne zadania z dziedziny profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dotyczących narkomanii nadużywania alkoholu, które nie zostały ujęte w programie, a mogą okazać się niezbędne do zwiększenia oddziaływań w tej dziedzinie	- sporządzanie dokumentacji na temat osoby uzależnionej - przeprowadzanie rozmów motywacyjnych przez członków komisji	- ilość sporządzonych wniosków - ilość postanowień sądowych w przedmiocie uzależnienia - ilość przeprowadzonych rozmów

1.3 Monitoring

Okresowa ocena stanu zagrożenia problemem alkoholowym, narkotykowym na terenie gminy		Prowadzenie działań mających na celu ocenę rodzaju i stopnia zagrożenia uzależnieniem od alkoholu i narkotyków	- wymiana informacji między instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę antyalkoholową na terenie gminy - gromadzenie i analiza danych na temat problemu w gminie oraz porównanie ich z danymi krajowymi	- instytucje współpracujące w wymianie informacji - liczba dokonanych analiz
---	--	--	---	---

V. WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU ORAZ ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA.

Realizatorem Programu jest pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz powołana przez Wójta Gminy Lipka Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki finansowe na realizację zadań Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Za posiedzenie Komisji ustala się wynagrodzenie dla członków GKRPA w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia w kraju wg stawki obowiązującej na dzień 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane.

Członek komisji biorący udział w rozprawie sądowej bądź szkoleniu otrzymuje zwrot kosztów podróży wg Rozporządzenia w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej z uwzględnieniem ustalonej przez Wójta dla pracowników Urzędu.

Oczekuje się, że realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii w znaczący sposób wpłynie na ograniczenie szkód spowodowanych nadmiernym spożyciem alkoholu lub substancji psychoaktywnych, we wszystkich sferach życia, w których powoduje destrukcję.

W realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii uczestniczyć będą:

- dyrektorzy i nauczyciele szkół i placówek oświatowych
- trzeźwościowe organizacje pozarządowe
- środki masowego przekazu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, GOPS, policja
- kuratorzy sądowi i społeczni
- radni, sołtysi wsi

Przy opracowywaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wykorzystano „Raport z realizacji badań problemów społecznych NIKOTYNA-ALKOHOL-PRZEMOC”

